

Privilegie-øvelse

aka "privilege walk"

Om øvelsen:

Øvelsen kan laves enten som rollespil eller med udgangspunkt i deltagernes egne liv. Hvis rollespil, brug da nedenstående roller (print dette dokument og klip rollerne ud hver for sig). Spilles der med roller vil det give et mere globalt perspektiv. Spilles der uden roller giver det et meget personligt og skrøbeligt refleksionsrum. Begge variationer (men især uden roller) kræver god tid og plads til debrief.

START: Alle deltagere stiller sig på en linje. Hvis der spilles med roller: udlever roller til alle deltagere. Lad dem læse rollerne igennem og stille eventuelle spørgsmål. Deltagerne skal selv resonere sig frem til svarene ud fra deres givne rolle.

Facilitatoren læser spørgsmålene højt et efter et. Når deltagerne kan svare "ja" til spørgsmålet, går de et skridt frem. Hvis de kan svare "nej" til spørgsmålet, bliver de stående.

Justeringer:

- Hvis man vælger at spille uden roller, kan det være en idé at bede deltagere lukke øjnene – dermed bliver det ikke tydeligt, hvem der reagerer på nøjagtig hvilke spørgsmål
- Tag kun de spørgsmål, som føles trykke med den gruppe, du står med (Hvis ny gruppe eller uerfaren facilitator kan meget personlige spørgsmål med fordel udelades)
- Bed deltagere kigge rundt regelmæssigt og dele deres refleksioner om, hvor de og andre befinder sig.
- Facilitator kan vælge at nogle af spørgsmålene udløser f.eks. "to skridt frem", "et tilbage (hvis nej)", "tre skridt frem".

Lav eventuelt øvelsen som et kapløb (godt til konkurrence-mindet gruppe eller børn):

- Introducer øvelsen som et kapløb.
- Når alle spørgsmålene er læst op og deltagere står vidt forskelligt placeret: tæl ned fra tre og bed dem om at løbe til mållinjen.

Pointer til debrief:

(generel opbygning af debrief: 1) Hvad skete der (følelser og frustrationer), 2) hvorfor skete det? 3) Hvad kan vi bruge det til?)

- **VIGTIGT:** Ingen af de oplæste statements har noget at gøre med, hvad nogen af deltagere har gjort eller har kunne ændre
- Ingen skal have dårlig samvittighed, føle skam eller skyld for hvor de står... Det er ikke ting, vi selv bestemmer over.
- Alle kæmper/løber, men nogen er bedre stillet.
- Giver det mening at løbe alt hvad du kan (gøre dig umage), når du starter bagerst?
- "Hvis du ikke gider at spille, kan du bare lade være..." → Kan man lade være?
- Er det de samme regler alle spiller efter?
- Kan I se, hvor et andet mennesker starter? (usynlige faktorer)
- Privilegier betyder ikke, at nogen har fået alting serveret og aldrig har haft det svært. Privilegier betyder, at der er nogle ting, du aldrig har skulle overveje eller indregne i dit daglige liv.

Spørgsmål til dansk kontekst (uden roller)

1. Mine forældre ejer den bolig / de boliger, jeg er vokset op i.
2. Begge mine forældre har dansk som modersmål
3. Vores statsminister har samme hudfarve som mig.
4. Jeg er vokset op med begge mine forældre i hjemmet.
5. Jeg har indenfor den seneste uge set min kropstype repræsenteret i en reklame.
6. Træd et skridt tilbage, hvis du som barn oplevede at gå sulten i seng
7. Mine forældre har haft to biler
8. Hvis du nogensiden har været i tvivl om, hvilket omklædningsrum du skulle benytte, træd et skridt tilbage.
9. Jeg har aldrig problemer med at finde tøj, der passer til min kropsform
10. Mine eventuelle søskende og jeg har haft eget / egne værelser
11. Jeg har aldrig været nervøs for at gå alene hjem i mørke
12. Hvis du er nervøs ved at bevæge dig gennem lufthavnes sikkerhedsområde eller aldrig har prøvet det – tag et skridt tilbage
13. Jeg føler mig som udgangspunkt berettiget til at sige min mening blandt venner / i undervisningen
14. Hvis du indenfor den seneste uge har været eneste person med din hudfarve eller etnicitet i en forsamling, træd et skridt tilbage.
15. Jeg har aldrig skullet ændre min udtale for at føle mig anerkendt.
16. Tag to skridt tilbage, hvis du har skullet hjælpe dine forældre med at betale regninger
17. Jeg følte mig ikke pinlig over mit tøj eller hus, da jeg voksede op.
18. Træd et skridt tilbage, hvis du nogensinde har løjet om din etnicitet eller religion for at undgå konflikt eller upassende spørgsmål.
19. Træd to skridt frem, hvis du har gået på privatskole i din barndom/ungdom (friskole, privatskole, efterskole eller kostskole).
20. Hvis du ikke kan vise romantisk hengivenhed overfor min eventuelle partner i offentligt rum uden at være bange for hån eller vold, træd et skridt tilbage
21. Træd et skridt tilbage, hvis du ikke har haft adgang til sund mad i din barndom
22. Jeg har aldrig fået en fysisk eller psykisk kronisk diagnose (handicap eller mental diagnose)
23. Jeg er aldrig som barn blevet gjort grin ad pga. faktorer jeg ikke selv kan ændre
24. Jeg kan bevæge mig frit uden frygt for seksuelle overgreb eller fornærmelser.
25. Jeg havde mere end 50 bøger i mit barndomshjem.
26. Hvis du er blevet bebredt dine fejl pga. dit køn eller etnicitet, træd et skridt tilbage
27. Hvis du har fået at vide, at din seksualitet bot er ”en fase”, træd et skridt tilbage

Spørgsmål til rollespil (mere global kontekst)

1. Jeg eller mine forældre har aldrig være tvunget til at flygte fra deres hjemstavn eller land
2. Du har altid haft et pas.
3. Statsoverhovedet i landet, jeg bor i, har samme raciale baggrund som mig.
4. Jeg er aldrig gået sulten i seng
5. Jeg har aldrig hentet mit drikkevand selv
6. Jeg kan stemme til valg, og flere gange er mit politiske parti blevet repræsenteret i en regering.
7. Jeg behøver ikke få børn for at kunne opretholde min levevis som gammel
8. Du har altid kunnet få visum til de lande, du ønskede at rejse til.
9. Jeg er aldrig blevet spurgt om, hvor jeg FAKTISK kommer fra.
10. Jeg skal ikke spørge nogen om lov for at tage i biografen
11. Jeg kan opsøge lægehjælp når jeg eller min familie har brug for det.
12. Jeg oplever, at min stemme bliver hørt i sociale sammenhæng.
13. Jeg kan vælge at arbejde mindre, hvis jeg ønsker det.
14. Jeg kan selv vælge, hvor jeg vil bo.
15. Jeg har aldrig været nervøs for at gå alene hjem om natten.
16. Hvis du eller din familie har manglet et transportmiddel, træd et skridt baglæns

17. Jeg er aldrig gået sulten i seng
18. Træd et skridt tilbage, hvis du ikke har noget museum, hvor du kan opleve dit folks historie.
19. Træd et skridt tilbage, hvis du føler, du har skullet skjule din seksualitet for nogen.
20. Jeg kan ikke huske, hvornår jeg sidst har været den eneste af min hudfarve i et rum
21. Jeg har aldrig skulle ændre min udtale for at føle mig anerkendt.
22. Jeg har aldrig oplevet borgerkrig eller regelmæssig vold (såsom bandekriminalitet, revolutioner e.l.).
23. Jeg følte mig ikke pinlig over mit tøj eller hus, da jeg voksede op.
24. Du har fridage fra jobbet forbundet med din religion
25. Træd et skridt tilbage, hvis du ikke kan vise romantisk hengivenhed overfor min eventuelle partner i offentligt rum uden af være bange for hån eller vold.
26. Jeg har aldrig fået en fysisk eller psykisk kronisk diagnose (handicap eller mental diagnose)
27. Jeg er aldrig som barn blevet gjort grin ad pga. faktorer, jeg ikke selv kan ændre
28. Jeg kan bevæge mig frit uden frygt for seksuelle overgreb eller fornærmelser.
29. Jeg havde mere end 50 bøger i mit barndomshjem.
30. Træd et skridt tilbage, hvis du har oplevet udfordringer med at modtage nødvendig medicin.

Roller til udklipning

1: Du er en kvinde på 45 år. Du bor i Teheran (Irans hovedstad) hos din søster og hendes mand. Du er ugift, har ingen børn og laver husligt arbejde for din søsters familie. Du er uddannet kunsthistoriker og bruger din fritid på teater, bøger og gallerier. Du skriver selv digte af os til, som du aldrig har læst op for nogen. Efter du blev anholdt til nogle af de første demonstrationer i 2022 har du holdt dig mest indendøre.

2: Du er en 45-årig kvindelig markedssælger i Zagreb, Kroatien. Du sælger lokale grøntsager, som du hovedsageligt får fra slægtningsgårde udenfor byen. Dine børn er flyttet hjemmefra, men flere bor stadig i Zagreb for at kunne hjælpe dig. Du har ikke altid råd til at varme jeres lejlighed op, men du har altid aftensmad til dig og din mand, som er arbejdsløs. Du kan ikke længere gå lange ture pga. smerter efter mange års overbelastede knæ.

3: Du er en 21-årig mand. Du studerer på CBS i København, hvor du er engageret i festudvalget. Dine forældre bor stadig i dit barndomshjem i Hillerød, og du besøger dem et par gange om måneden. Du har ingen fast partner men dater regelmæssigt med forskellige køn. Du har rejst i det meste af Europa og har haft en længere tur (6 måneder) i syd-østasien mellem gymnasiet og universitetet.

4: Du er en 29-årig mand fra Estland. Du arbejder som rengøringsarbejder på Novo Nordisk – mest som natarbejde. Har familie og to børn, som du bor med i en lejlighed lidt udenfor Roskilde. Dine døtre går i dansk skole. I bruger som regel dine ferier på at besøge familie i Estland.

5: Du er en 47-årig hvid mand. Bor i Svendborg. Arbejder som livredder i Svendborg Svømmeland. Du bruger din fritid i fitnesscenteret og sammen med din 14-årige søn, som du har hver anden weekend.

6: Du er en 67-årig landmand. Du bor på din gård i Struer med din kone og jeres hund, Sally. Du lever af at producere majs til husdyr, men grundet din fremskredne gigt har din søn overtaget det meste af forretningen. Du er næstformand i det lokale forsamlingshus og aktiv i lokal modstand mod vindmøller i kommunen.

7: Du er en 32-årig illegal migrantarbejder fra Algeriet. Plukker appelsiner i Sydspanien om vinteren og druer i Frankrig om sommeren. Du skal smugles over grænsen mellem Spanien og Frankrig hver gang. Alle de penge, du kan undvære sende hjem til din mor, kone og 2 børn. Du kan ikke komme hjem og besøge dem af frygt for ikke at kunne komme tilbage til Europa igen.

8: Du er en 12-årig pige i Eritrea (Nordøstlige Afrika). Yngste af 5 søskende, som alle har gået i den nærmeste landsbys skole i 3 år. Grundet hungersnød og borgerkrig har familien ikke længere mulighed for at sende dig i skole. Dine forældre tilhører oprindeligt hver deres stamme og din far har været nødsaget til at flygte op i bjergene. Din mor har planlagt dit bryllup til næste efterår med sønnen i en lokal familie.

9: Du er en 32-årig hvid mand fra Mississippi. Arbejder som brandmand i byen Hattiesburg 40 minutters kørsel fra, hvor du blev født. Du har haft forskellige partnere, men ikke noget fast lige nu. Kunne godt tænke dig en kone og børn. Du går i byen med kollegerne om fredagen og spiller selv baseball om onsdagen. Bruger dine ferier i Karibien eller Mellemerika med en fast rejsekammerat.

10: Du er en 47-årig kvindelig lastbilchauffør med kolonihave i Ringsted. Sætter pris på sin lille hund og cremefarvede mercedes. Besøger ofte børnebørnene i Slagelse og går til padeltennis hver torsdag. Hvert år i påsken tager du til Club La Santa med tre gode veninder i en uge. Din kæreste og dig bor ikke sammen.

11: Du er en 27-årig søn af TV-kok i Tyskland. Du er vokset op i en rig forstad til München, Sydtyskland, hvor du også blev sendt på kostskole. Alle kender din families efternavn, og da dine forældre blev skilt, var det i aviserne. Du har prøvet forskellige uddannelser, men er droppet ud hver gang. Har tidligere haft misbrug af hash, men ryger ikke længere. Du føler, at der er meget, du kan gøre forkert.

12: Du er en Braziliansk enke på 69 år. Du bor 3 timer udenfor byen Curitiba i det sydlige Brasilien. Lever af resterne af afdøde mands formue. Forsørges yderligere af svigersøn og søn. Du har selv været forhindret i at arbejde de seneste mange år grundet svært tilgængelig medicin mod din sukkersyge.

13: Du er en indisk muslimsk kvinde på 29 år. Du står i spidsen for en tech start-up i storbyen Kolkatta i den østlige Indien. Du bor hos dine forældre og arbejder om natten på et renseri for at få råd til at betale din studiegæld af. Alle dine ældre søskende er flyttet til udlandet, så du passer også din far, som ligger med lungebetændelse på 3. måned.

14: Du er en russisk soldat fra byen Jakutsk i det østlige Rusland. Du er 22 år og stoppede i skole efter 7. klasse. Du har arbejdet i din fars autoværksted indtil dine forældre ikke længere havde råd til at have dig boende, så du skrev dig op til militærtjeneste. Du står til at blive udsendt til Ukraine indenfor de næste tre uger. Du har aldrig fortalt nogen, at du tænder på andre mænd.

15: Du er en 25-årig non-binær kunstner fra Afghanistan. Uddannet fra kunstakademiet i Göteborg, men flyttede tilbage til Kabul for at passe din syge mor. Du lever af at være dataansvarlig for en mindre svensk NGO, da du som barn tilegnede dig evner indenfor kodning. Romantiske partnere finder du på barer rundt omkring i Kabuls hemmelige queermiljø.

16: Du er en fransk mand på 42 år. Du er uddannet bygningsingeniør og bor med din kvindelige partner og jeres 2 børn på 12 og 15. Du arbejder ca. 30 minutter fra din bolig i Lyon (sydøstligt Frankrig). Du kommer sjældent hjem før kl 18. Du er ked af, at du ikke har mere tid med dine børn, især efter at din søn på 15 fik konstateret en depression sidste forår.

17: Du er en columbiansk transkvinde på 38 år. Du tilhører det oprindelige folk Andogue fra det sydlige amazonas, hvor du lever med din udvidede familie af at dyrke yuca og jage. I har måttet flytte flere gange grundet skovhugst og stor interesse for gummitræerne i området. På få år er dit folk skrumpet fra over 10.000 til i dag at rumme ca. 600 individer, der lever meget spredt. Du er engageret i en gruppe, der prøver at råbe regeringen op, men indtil videre uden held.

18: Du er en catalansk kvinde på 76 år. Du bor med din kvindelige samlever udenfor Barcelona, hvor du er meget aktiv i den catalanske seperatistbevægelse. Du har arbejdet som sygeplejerske hele dit liv og rejst med bl.a. læger uden grænser i forskellige krigszoner. Men siden 1997 har du nægtet at have en spansk pas og betale skat, som protest mod regeringen.

19: Du er en 35-årig kvinde, der bor i Thorshavn på Færøerne, hvor du arbejder som antropolog på det Natur- og kulturhistorisk museum. Efter en traumatisk oplevelse med en ulovlig abort som 17-årig blev du abortaktivist. Du smugler og distribuerer derfor abortpiller til lokale, som en del af et globalt netværk. Du rejser regelmæssigt i Europa for at hente og bringe piller rundt.

20: Du er en svensk mand på 41 år. Du har i mange år sejlet jorden rundt og udgivet tre bøger med rejsebeskrivelser. Når du er hjemme lever du af foredrag og workshops. Du har din egen blog, som du skriver på fra hele verden. Du har haft flere kvindelige partnere, med hvem du har fået tre børn.

21: Du er en dansk mandlig jord-beton arbejder. Bor i Holstebro i parcelhus med din partner og jeres datter på 3. Du har desuden 2 børn fra et tidligere ægteskab, som er hos dig hver anden uge. Du elsker den årlige skitur, og der er som regel også tid til at tage på 2 ugers bilferie i Sydeuropa om sommeren.

22: Du er en 57-årig Costa Ricansk kvindelig ananasbonde. Kronisk plaget af luftvejsinfektioner grundet mange år med brug af pesticider. Du bor på din fødegård sammen med din partner, jeres yngste to børn og dine svigerforældre. Dine forældre flygtede fra Venezuela og slog sig ned i Costa Rica, hvor du blev født.

23. Du er en græsk kvinde på 32 år. Du er uddannet sociolog, men har aldrig haft fast arbejde indenfor dit felt. Du arbejder frivilligt i en organisation, der hjælper voldsramte kvinder. Om sommeren hjælper du til i forældres restaurant på øen Naxos.

24: Du er en samisk mand på 36 år. Du bor i grænselandet mellem Sverige og Finland. Din familie er flere gange blevet nødt til at flytte på trods af, at jeres slægt har beboet de givne områder i tusinder af år. Familien lever af rendrift. Du er uddannet psykolog og arbejder online for NGO for oprindelige folk fra hele verden.

25: Du er en engelsk mand på 29 år. Du bor i Bristol og arbejder som farmaceut på det lokale apotek. I weekenderne går du meget op i drag sammen med din mandlige partner. Trods din mands pendlertilværelse, har I har måtte skille jer af med jeres bil, efter at energipriserne er steget. Dine forældre flygtede fra grænselandet mellem Indien og Bangladesh, og du voksede op i indisk-talende miljøer udenfor Birmingham.

*Dette materiale er udviklet af
Peter Gry Jørgensen
Februar 2023
peter.gry.j@pm.me*

*Alle må bruge, dele, stjæle fra og udvikle på materialet.
Kontakt mig for spørgsmål eller andet. Send mig gerne forbedrede udgaver.*